

Raadsvoorstel en -besluit

2021-0068771

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

Aan de leden van de raad,

Het college van burgemeester en wethouders stelt u voor te besluiten:

1. Voor de uitvoering van het primaat lokaal in te stemmen met het ter beschikking stellen van een structureel budget van € 304.000 voor 2023 en verder.
2. Het structurele budget 2023 en verder te verwerken in de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025.
3. Het beoogde terugverdieneffect van € 101.000 in 2023, € 202.000 in 2024 en € 304.000 in 2025 en verder, taakstellend te verwerken in de begroting 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2025.

De secretaris,

De burgemeester,

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Inleiding

Aanleiding

Wat ligt er nu voor

De gemeenteraad heeft naar aanleiding van de behandeling van het raadsvoorstel “Concepttekst voor de wijziging van de GR Drechtsteden naar de GR Sociaal” (besluit 2021-0068771) en de behandeling van de Kadernota 2022 gevraagd om een nadere onderbouwing van de benodigde structurele formatie gekoppeld aan het beoogde terugverdieneffect in het sociaal domein. Met het transformatieplan sociaal domein “We zijn ervan en doen het samen” hebben we een koers ingezet om lokaal weer te kunnen sturen op de inhoudelijke en financiële kaders in het sociaal domein en om mee te kunnen sturen in de uitvoering door onze maatschappelijke partners. Het is ons gelukt om de opgave die de raad hierin heeft meegegeven in te vullen. De oplossing hebben we gevonden in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Sociaal in de Drechtsteden en in lokaal opdrachtgeverschap voor de Stichting Jeugdteams per 2022. Daarmee is ook duidelijk wat er aan nieuwe opgaven en taken op ons af komt en wat dit aan extra ambtelijke inzet gaat kosten en hoe we denken die in te vullen. In antwoord op het verzoek van de raad wordt in het nu voorliggende voorstel:

- Een toelichting gegeven op de nieuwe opgaven en taken die op ons afkomen als gevolg van “het primaat lokaal”;
- Een toelichting gegeven op het beoogde terugverdieneffect waarbij elke geïnvesteerde euro wordt terugverdiend.

De gemeenteraad wordt op basis hiervan gevraagd in te stemmen met het beschikbaar stellen van een structureel bedrag van € 304.000 voor benodigde extra strategische en financiële capaciteit en het hieraan gekoppelde (beoogde) terugverdieneffect in het sociaal domein.

Waarom werken we aan de transformatie van ons sociaal domein

In mei 2020 heeft de gemeenteraad het “Transformatieplan Sociaal Domein: We zijn ervan en doen het samen” vastgesteld. Langs vier sporen werken we sindsdien aan de transformatie van het Sociaal Domein in Zwijndrecht:

Spoor 1 - Primaat Lokaal: terug naar lokale, integrale inhoudelijke en financiële kaderstelling!

Spoor 2 – Sturen op (verbreding) transformatie: grip op geld, inhoud en op de spreekkamer!

Spoor 3 – VIVERA Sociaal Wijkteam: onze centrale toegang tot informatie, advies, ondersteuning en hulp!

Spoor 4 – Gemixte buurten en wijken: een krachtig Zwijndrecht met gemixte evenwichtige buurten!

Omdat we willen dat inwoners de zorg en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben en we naast inwoners willen staan. We willen komen tot 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur en een integrale aanpak (voorbij de scheiding van domeinen en organisaties). Dat doen we door 1 toegang te realiseren tot informatie, advies, ondersteuning en hulp. Hierbij is normaliseren en demedicaliseren van groot belang want niet voor alles is hulp nodig maar soms is een steuntje in de rug en een lichte interventie voldoende. Kortom we willen een sociaal domein waarin inwoners echt centraal komen te staan en we toegroeien naar een Krachtig Zwijndrecht met gemixte evenwichtige buurten.

De vorming van de nieuwe GR Sociaal in de Drechtsteden – Kaderstelling lokaal

Met de totstandkoming van de vernieuwde samenwerking in de Drechtsteden in de vorm van de nieuwe GR Sociaal eind 2021 komt het primaat van het Sociaal Domein weer lokaal te liggen. Dat betekent dat de gemeenteraad alle kaders stelt: het beleid, de verordeningen en de beleidsregels die nodig zijn voor de uitvoering. Het betekent ook dat de gemeenteraad in 2022 lokaal keuzes gaat maken over de toegang tot voorzieningen als jeugdhulp, Wmo en minimabeleid.

Het ambtelijk apparaat, het college en de gemeenteraad zullen vanaf dit punt veel intensiever samen de kaderstelling in het Sociaal Domein voorbereiden. Vooraf wordt met de gemeenteraad verkend:

- Wat de raad belangrijk vindt bij de verschillende beleidsonderdelen in het Sociaal Domein (ten aanzien van jeugdhulp, Wmo, Schuldhulpverlening, Minimabeleid, enzovoorts)
- Welke kaders de raad wil stellen, welke ruimte er is/ mogelijkheden er zijn en welke keuzes gemaakt kunnen worden (binnen het beleid, verordeningen en beleidsregels)
- Wat de inhoudelijke, maatschappelijke en financiële effecten van die ruimte/mogelijkheden/keuzes.

We starten nog in het laatste kwartaal van 2021 met de voorbereidingen voor deze lokale kaderstelling en wel met het Minimabeleid en de update/aanpassing van de Verordening Jeugdhulp. De nieuwe GR Sociaal betekent ook dat we gaan werken met een Algemeen en Dagelijks Bestuur voor de taken die worden belegd bij de Sociale Dienst. We willen daarbij zoals we dat ook in de aanloop naar de nieuwe GR hebben gedaan blijvend strategisch gesprekspartner zijn naast Dordrecht en voor de verdere transitie in het regionale Sociaal Domein blijvend aan de tekentafel zitten om de doelen uit het Transformatieplan te kunnen behalen.

We krijgen daarbij als gemeente in een andere en stevigere opdrachtgeversrol richting de Sociale Dienst en richting de Stichting Jeugdteams en een belangrijke adviserende rol voor de Zwijndrechtse wethouder in het Algemeen en/of Dagelijks Bestuur. Het loont om deze strategische koers vast te houden maar met de hoeveelheid nieuwe taken en verantwoordelijkheden die dat met zich meebrengt kan dat niet binnen de huidige capaciteit. Het feit dat de kaderstelling weer bij de gemeenteraad komt te liggen betekent dus dat het ambtelijk apparaat er taken bij krijgt en dat er structureel extra strategische en financiële capaciteit nodig is.

a) Inhoudelijke expertise uitvoering primaat lokaal (2 FTE)

Waarom is structureel extra inhoudelijke expertise nodig

Het positieve nieuws is dat we met de huidige ambtelijke capaciteit de belangrijkste doelen uit het transformatieplan hebben behaald, namelijk dat de integrale inhoudelijke en financiële kaderstelling en afweging weer lokaal komt te liggen, taken weer lokaal belegd worden en de transformatie in het sociaal domein in een stroomversnelling hebben gebracht. We willen zoals aangegeven strategisch gesprekspartner zijn en blijven in de regio en blijvend aan de tekentafel zitten. Daarnaast brengt dit een uitbreiding van taken met zich mee die lokaal worden uitgevoerd. Nieuw in het hele proces is dat we veel eerder aanhaken, vooraf de kaders ophalen bij de gemeenteraad en veel meer meesturen dan voorheen in de volle breedte van het sociaal domein. Het gaat daarbij om de samenhang/integraliteit van onze aanpak. Zo hebben keuzes die we maken in het jeugddomein hebben effect binnen de Wmo en Participatiewet. Daarnaast sturen we mee in de uitvoering en focussen we steeds op hoe onze inwoners worden bediend. We moeten voor deze strategische inzet mensen vrijmaken en hen minder belasten met het productiewerk. Bij de vaststelling van het transformatieplan was nog niet inzichtelijk wat dit aan (extra) capaciteit van het ambtelijk apparaat zou vragen. Inmiddels is dat helder. Hieronder wordt puntsgewijs stilgestaan bij de taken en opgaven die als gevolg van de koers die we met elkaar hebben ingezet vanuit ons Transformatieplan op ons afkomen en die ervoor zorgen dat de inzet van extra inhoudelijke strategische capaciteit noodzakelijk is:

- [Primaat lokaal: intensief traject van voorbereiding en uitvoering van lokale kaderstelling](#)

De voorbereiding van lokale inhoudelijke en financiële kaderstelling is geen kwestie van een adviesnota schrijven. Daaraan gaat per onderwerp een traject vooraf dat zich zowel regionaal met andere gemeenten en onze uitvoeringsorganisaties (voornamelijk SDD en SOJ) plaatsvindt als lokaal in een intensief samenspel tussen ambtelijke organisatie, college en gemeenteraad. Het beleid wordt in co-creatie tussen met gemeenten en uitvoeringsorganisaties voorbereid. Lokaal wordt – zoals eerder aangegeven – vooraf verkend wat de gemeenteraad belangrijk vindt bij de verschillende beleidsonderdelen in het Sociaal Domein, welke kaders de raad wil meegeven, welke ruimte er is/mogelijkheden er zijn en welke keuzes gemaakt kunnen worden (binnen beleid, verordeningen en beleidsregels) en tot slot ook wat de inhoudelijke, maatschappelijke en financiële effecten van die ruimte/mogelijkheden/keuzes zijn. Een greep uit de kaders die vanaf 1 januari 2022 op die wijze lokaal gaan worden voorbereid en vastgesteld:

- Maatwerkvoorzieningen Wmo (kaderstelling en nadere regels)
- Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (kaderstelling en nadere regels)
- Wet op de lijkbezorging (kaderstelling en nadere regels)
- Participatiewet (kaderstelling en nadere regels, organisatie participatieplekken lokaal)
- Jeugdwet (kaderstelling en nadere regels)
- IOAW, IOAZ (kaderstelling)
- Tegemoetkoming in het kader van de Wet Kinderopvang (kaderstelling)
- WSW (kaderstelling)
- Wet Inburgering

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

Dit gaat gepaard met de voorbereiding en vaststelling van verschillende documenten (beleid, verordeningen, nadere regels) en sturing op het behalen van de lokale doelstellingen. Het primaat lokaal betreft blijvend werk. De kaders die worden vastgesteld vragen met regelmaat aanpassing (aan de hand van nieuwe ontwikkelingen, nieuwe wetgeving en veranderende inzichten). Volgens het principe van plan-do-check-act stellen we ons beleid steeds bij. Het primaat lokaal betreft niet alleen de taken die als gevolg van de wijziging van de GR Drechtsteden naar de GR Sociaal onze kant opkomen. Daarnaast vindt een soortgelijke beweging plaats binnen het jeugddomein aan de hand waarvan de samenwerking met ons VIVERA Sociaal Wijkteam, Stichting Jeugdteams, Onderwijs en Kinderopvang, Jeugdgezondheidszorg en Huisartsen verder intensificeert. De extra strategische capaciteit zal worden ingezet om zorg te dragen voor deze structurele extra taken.

- [Sturen op transformatie: Strategisch gesprekspartner in de Drechtsteden en Zuid-Holland Zuid \(blijvend aan de tekentafel\)](#)

We zitten ambtelijk en bestuurlijk in het proces van de totstandkoming van de nieuwe GR Sociaal aan de tekentafel en zijn strategisch gesprekspartner. Hetzelfde geldt voor de beweging naar het primaat lokaal op het jeugddomein waarbij we vanuit Zwijndrecht het voorzitterschap bekleden van het ambtelijk overleg jeugd en stevig deel uitmaken van en sturen op de verschillende proeftuinen en opgaven. Het effect daarvan is dat niet alleen de belangrijkste doelstellingen uit ons lokale transformatieplan zijn bereikt, maar ook dat veel van de input en standpunten vanuit Zwijndrecht zijn overgenomen en geland in de vernieuwde samenwerking in de Drechtsteden. We sturen mee op regionale projecten die leiden tot transformatie van het zorglandschap, grip op de kosten in het sociaal domein en tot het realiseren van 1 overheid voor inwoners, 1 balie waar zij terecht kunnen met al hun vragen. Om dat te kunnen blijven doen nu de volledige kaderstelling lokaal komt te liggen is extra strategische capaciteit nodig.

- [Sturen op transformatie: naar een overzichtelijk zorglandschap en lokale relatie met zorgaanbieders](#)

We weten welke zorgaanbieders in Zwijndrecht veel inwoners zorg en ondersteuning bieden en ook om welke vormen van zorg het gaat. Waarvoorheen de contacten met deze aanbieders via de Serviceorganisatie Jeugd, de Stichting Jeugdteams en de Sociale Dienst verliepen bouwen we een eigenstandige relatie met de zorgaanbieders op en betrekken we hen bij de transformatie van het sociaal domein. Wat kunnen zij betekenen in het kader van normaliseren en demedicaliseren? Wat kunnen zij betekenen voor inwoners met een complexe zorgvraag waarvoor regionaal geen oplossing is?

Ook om grip te krijgen op de explosief gestegen zorgvraag en de daarmee gepaard gaande kosten is het van belang deze aanbieders onderdeel te laten worden van de lokale integrale aanpak per huishouden of in buurten waar bepaalde problematiek zich concentreert. We leggen veel meer contacten en verbanden en worden daarmee een gemeente waarbij de uitvoering van het sociaal domein een kerntaak is in plaats van een taak georganiseerd op afstand. Vanuit de extra strategische capaciteit bouwen we een relatie op met lokale en regionale zorgaanbieders die veel Zwijndrechtse inwoners bedienen of bereid zijn bij te dragen aan de transformatie.

- [Primaat lokaal: lokale contractering Stichting Jeugdteams](#)

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

We sluiten we per 2022 voor het eerst een lokaal contract met de Stichting Jeugdteams door middel van een begrotingssubsidie. Dat betekent dat we zelf directer sturen op de uitvoering van jeugdhulp in Zwijndrecht en dat voor dit deel van de contractering de Serviceorganisatie Jeugd er tussenuit gehaald is. Naast het huidige account VIVERA Sociaal Wijkteam waarin ruim € 2,5 miljoen omgaat komt er een account van zo'n € 1,5 miljoen voor Stichting Jeugdteams bij. In 2022 toe naar één account VIVERA Sociaal wijkteam waarin deze taken samenkomen. We onderzoeken op welke wijze we dit inhoudelijk maar ook juridisch kunnen invullen. Het sturen op de uitvoering van jeugdhulp (in samenhang met de opbouw van lokale relaties met zorgaanbieders) vraagt de inzet van extra ambtelijke capaciteit.

- **Primaat lokaal: opdrachtgeverschap uitvoeringsorganisaties, sturen in de uitvoering**

In het transformatieplan is al aangegeven dat we meesturen in de uitvoering van onze uitvoeringsorganisaties. Nu de kaderstelling van veel extra taken weer lokaal ligt en de uitvoering ervan deels gemandateerd en deels gedelegeerd is aan onze verbonden partijen is het van belang steviger te sturen op het behalen van lokale doelstellingen. Voor een deel bereiken we dat door in co-creatie het beleid voor te bereiden en professionals vooral lokaal aan te laten sluiten bij onze lokale uitvoeringspartners zoals het VIVERA Sociaal Wijkteam, Zwijndrecht Werkt en Diverz. Samen met de financieel expert zorgen we ervoor dat een deel van de expertise die regionaal georganiseerd was lokaal wordt ingebed. Denk daarbij aan kennis over de beleidsruimte binnen de Wmo, de Jeugdwet en de participatiewet. Versteving van onze accounthoudersrol betekent dan ook dat we onze uitvoeringsorganisaties tot in de haarvaten kennen, zorgen voor een goede samenwerkingsrelatie waarin we elkaar kunnen aanspreken op het behalen van resultaten en doelstellingen (hard op de inhoud, zacht op de relatie). Bovenstaande taken staan niet op zichzelf maar kennen een nauwe samenhang. Kennis en kunde is nodig om te kunnen sturen, evenals heldere data en de duiding daarvan.

- **Sturen op transformatie: Datagestuurd en datagedreven sturen in het Sociaal Domein (grip)**

We hebben in samenwerking met het Onderzoekcentrum Drechtsteden/ Smart Data Centra een dashboard voor beleidsontwikkeling ontwikkeld. Doel is om de data als bron te gebruiken om:

- Inwoners nog beter te bereiken
- Als input voor nieuw beleid (en differentiatie in de aanpak in buurten)
- Om de doelmatigheid van ons beleid te bepalen (bereiken van doelen)
- Om effectiviteit van ons beleid te meten (effect van onze inzet)
- Om bij te sturen of koers te wijzigen
- Om te verantwoorden

De ontwikkeling van dit dashboard betekent dat in 2022 het nieuwe raadsprogramma op basis van data kan worden geschreven en dat de uitvoering ervan kan worden gevolgd en bijgestuurd. Ook betekent het dat we kunnen sturen op doelmatigheid en beleidseffectiviteit en dat we kunnen monitoren binnen de SDD, SOJ en Stichting Jeugdteams waar het gaat om de uitnutting en financiering van diensten/producten. Door datagestuurd te werken wordt een deel van het terugverdieneffect behaald. Enerzijds kunnen we op basis van de data veel scherper maken welke organisatie of welk type inzet nodig is in Zwijndrecht. Dat leidt tot scherper inkopen en het inzetten van

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

producten met minder kosten. Anderzijds kunnen we hierdoor steviger het gesprek aangaan met onze partners over de aard en omvang van de zorg die wordt ingezet. Zo'n dashboard is leuk en nuttig, maar we moeten met elkaar ook de data leren gebruiken en duiden en deze verrijken met kwalitatieve data (wat zien en horen onze professionals in de buurten). De extra strategische capaciteit zal voor een deel worden ingezet om ervoor te zorgen dat we de data ook daadwerkelijk leren gebruiken en duiden voor bovenstaande doelen en dat dit onderdeel wordt van het werk van beleidsontwikkelaars in Zwijndrecht.

- [Sturen op transformatie: Samenwerkingsagenda kinderopvang – onderwijs – jeugdhulp – gemeente](#)

Waar we vanuit het transformatieplan de focus hebben gelegd op de doorontwikkeling van het VIVERA Sociaal Wijkteam zijn we inmiddels zo ver dat we de transformatie kunnen en willen verbreden naar het onderwijs en de kinderopvang. Daar in de samenwerking met de zorgpartners en de aansluiting van onderwijsondersteuning en jeugdhulp nog een wereld te winnen. Onder aanvoering van een kwartiermaker stellen we samen met de kinderopvang, het onderwijs en partners in het (preventieve) jeugdveld een samenwerkingsagenda op met als doel het anders/beter inrichten van onze lokale aanpak van onderwijsachterstanden, het anders/beter organiseren van zorg en ondersteuning in en om kinderopvang en onderwijs. Op basis van een gezamenlijke visie en missie willen we werken aan haalbare korte en middellange termijn doelstellingen die we vertalen in een plan van aanpak inclusief de financiering met de middelen die gemeenten en onderwijs ontvangen voor de bestrijding van achterstanden en het Nationaal Programma Onderwijs. In het gemeentefonds krijgen we voor hiervoor bij elkaar een kleine € 3 miljoen (deels incidentele middelen). Vanuit de extra strategische capaciteit wordt het mogelijk te sturen op de realisatie van de samenwerkingsagenda en de bestendiging daarvan.

- [Sturen op transformatie: Samenwerkingsagenda huisartsen](#)

Al geruime tijd wordt geïnvesteerd in de samenwerking met de huisartsen in Zwijndrecht en Heerjansdam. Zij zijn een belangrijke partner bij het signaleren en doorverwijzen bij hulpvragen van inwoners. Er is een samenwerkingsagenda opgesteld op basis waarvan we met elkaar streven naar een sluitend zorg/hulp en ondersteuningsveld voor inwoners. Met als doel inwoners vroegtijdig en duurzame zorg te geven en zwaardere zorg en leed te voorkomen.

Samenwerking en partnerschap is hiervoor essentieel. Zowel tussen huisarts en gemeente als met het bredere sociaal maatschappelijk domein. Deze samenwerking kan op punten versterkt worden. Met deze samenwerkingsagenda werken we toe naar een samenwerking waarin we elkaars rollen en taken kennen om elkaar in de praktijk aan te vullen en te vinden. Belangrijke onderwerpen op de samenwerkingsagenda zijn:

- Aansluiting tussen de huisartsen en het VIVERA Sociaal Wijkteam (hoe zorgen we ervoor dat VIVERA de beste en makkelijkste route wordt naar ondersteuning en hulp, sluiten de digitale systemen aan voor terugkoppeling, concrete afspraken over de regie in huishoudens);
- Samenwerking tussen de huisartsen en jong JGZ;
- We onderzoeken wat we voor elkaar kunnen betekenen op het gebied van ouderenzorg en maken hierover afspraken;
- Organiseren van kennis bij huisartsen over het preventieve aanbod dat zij kunnen inzetten. We maken afspraken over signalering en doorverwijzing (voorbeelden: kansrijke start, welzijn

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

- op recept, bewegen/sport op recept enzovoorts als alternatief voor of aanvulling op geïndiceerde zorg).
- Samen volgen van de ontwikkelingen in de regionale zorgmarkt (wachtlijsten, ervaringen met zorgaanbieders).

Vanuit de extra strategische capaciteit wordt het mogelijk te sturen op de realisatie van de samenwerkingsagenda en een duurzame relatie met de huisartsen en praktijkondersteuners.

b) Financieel- juridische expertise uitvoering primaat lokaal (1 FTE)

Wat gaat er aan middelen om in het sociaal domein

Het Sociaal Domein is qua financiën het grootste in onze begroting. Op een begroting van € 140 miljoen gaat € 74 miljoen naar sociale bestedingsdoelen. Van dat bedrag gaat weer een groot deel naar onze gemeenschappelijke regelingen die voor ons een aantal sociale regelingen uitvoeren. De grootste zijn:

• Sociale Dienst Drechtsteden	€ 40 miljoen
• Serviceorganisatie Jeugd	€ 12 miljoen
• Dienst Gezondheid en Jeugd	€ 2 miljoen

De overige bijna € 20 miljoen gaat naar vele andere taken zoals onderwijshuisvesting, wijkwerk, het VIVERA Sociaal Wijkteam, welzijnswerk, ouderenwerk, cultuur, sportstimulering enzovoorts.

Waarom is extra financieel-juridische expertise nodig

We kiezen er als middelgrote gemeente bewust voor om meer taken binnen het sociaal domein lokaal te organiseren, de besluitvorming zowel financieel als inhoudelijk weer naar Zwijndrecht te halen (primaat lokaal) en steviger inhoudelijk mee te sturen in de uitvoering van taken via onze verbonden partijen. Dat betekent dat het opdrachtgeverschap voor bijvoorbeeld Stichting Jeugdteams lokaal komt te liggen en dat de beleidsontwikkeling veel meer dan voorheen lokaal of in co-creatie met andere gemeenten gebeurt. Dat vraagt naast inhoudelijke kennis en expertise ook dat er doorlopend financiële expertise beschikbaar moet zijn. Voorheen verliep een groot deel via de door de gemeenschappelijke regelingen bedachte en uitgewerkte planning en control producten. Dat gaan we nu zelf doen voor a) het invoeren van, b) adviseren op en c) borgen van de geldstromen in het sociaal domein. Het gaat hierbij dus om meer dan het sturen op de reguliere budgetten in het sociaal domein:

1. De inhoudelijk en financieel adviseurs bereiden samen de besluitvorming rondom de kaders die per 2022 lokaal komen te liggen voor. Daarbij worden inhoudelijke en financiële keuzes voorbereid en moeten knopen worden doorgehakt over de indicatoren die we gaan gebruiken om te bepalen wanneer we vinden dat ons beleid succesvol is. Dat is geen eenmalige

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

exercitie maar een proces dat herhaaldelijk wordt doorlopen op verschillende onderwerpen (verordeningen, beleidsregels, beleid).

2. Dit betekent dat we intensief moeten nadenken over de inrichting van ons financiële systeem, het ontsluiten van financiële data en het ontwikkelen of verder ontwikkelen van rapportagemogelijkheden. Doel hiervan is om grip te krijgen en houden op de financiële stromen in het sociaal domein nu we hierover lokaal de beslissingen nemen. Dat betekent dat we diepgaande kennis moeten verwerven ten aanzien van de taken en geldstromen (sturing en beheersing) die bij de Serviceorganisatie Jeugd en de Sociale Dienst Drechtsteden zijn georganiseerd. Vanwege de delegatie in het verleden was die expertise maar deels aanwezig in onze organisatie.
3. Er is specifieke financieel-juridische kennis nodig om mee te sturen in de uitvoering door onze maatschappelijke partners.
4. Er zal blijvend gestuurd moeten worden op het behalen van onze doelstellingen en de financiën.

Terugverdieneffect Organisatiekosten Transformatie Sociaal Domein

Met ingang van 2022 gaat een deel van het beleid 1 op 1 over naar de gemeente. Dat betekent dat de gemeenteraad de verordeningen en beleidsregels in eerste instantie begin 2022 vaststelt zoals ze nu zijn. In de loop van dat jaar worden de verschillende kaders samen met de gemeenteraad onder de loep genomen en wordt bepaald aan welke knoppen de gemeenteraad wil gaan draaien en welk effect dat heeft (financieel en inhoudelijk). We verwachten op basis van die gezamenlijke exercitie met de gemeenteraad met ingang van 2023 oplopend een taakstelling te kunnen realiseren die deels valt bij onze verbonden partijen en deels lokaal. De gemeenteraad wordt op basis daarvan voorgesteld de taakstelling als volgt op te nemen in de begroting, gekoppeld aan het gevraagde budget voor uitbreiding van de formatie (€ 304.000):

Periode	Minderkosten Lokaal Sociaal Domein	Minderkosten SDD	Minderkosten DGJ/SOJ	Minderkosten totaal
2023	€ 25.000	€ 50.000	€ 26.000	€ 101.000
2024	€ 50.000	€ 100.000	€ 52.000	€ 202.000
2025 e.v.	€ 75.000	€ 150.000	€ 79.000	€ 304.000

We verwachten het terugverdieneffect te realiseren door middel van een afname van de organisatiekosten bij de Sociale Dienst Drechtsteden, de Serviceorganisatie Jeugd en de uitgaven in de breedte van het sociaal domein lokaal. Hierbij gaan de kosten voor de baten uit. Dat betekent dat we eerst moeten investeren in de eigen organisatie maar dat die inzet leidt tot betere zorg en ondersteuning voor onze inwoners, het realiseren van de doelstellingen uit het transformatieplan en op termijn tot beheersing van kosten binnen het gehele sociaal domein. Hoe gaan we die taakstellingen realiseren:

- We draaien lokaal aan de knoppen door in verordeningen en beleidsregels keuzes te maken ten aanzien van de toegankelijkheid van diensten en producten. Voorbeeld: Een duidelijke afbakening van jeugdhulp in de verordening (Wat is wel en geen jeugdhulp, wat bieden we

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

met en zonder indicatie aan, welke producten bieden we niet meer aan). Dit heeft ook effect in de organisatiekosten van onze uitvoeringspartners;

- Door in te blijven zetten op normaliseren en demedicaliseren enerzijds en op preventieve/lichte interventies anderzijds (niet altijd is jeugdhulp of een Wmo voorziening nodig maar is een inwoner met een training of creatieve oplossing geholpen). Hierdoor zullen minder mensen zwaardere vormen van zorg nodig hebben of hierop aanspraak maken.
- Door de lokale integrale aanpak en intensieve samenwerking van het VIVERA Sociaal Wijkteam met de professionals van de Sociale Dienst, Serviceorganisatie en Dienst Gezondheid en Jeugd is in de toekomst minder afstemming nodig en is de zorg en ondersteuning voor inwoners efficiënter georganiseerd. Dat leidt tot minder organisatiekosten bij onze uitvoeringspartners.
- Doordat we met meer kennis op pad gaan op basis van data wordt een deel van het terugverdieneffect behaald. Op basis van de data maken we scherp welke organisatie of welk type inzet nodig is in Zwijndrecht. We kopen daardoor scherper in en zetten producten in met minder kosten. Ook voeren we op basis van deze data het scherpe gesprek met onze maatschappelijke partners en uitvoeringsorganisaties over de aard en omvang van de zorg die wordt ingezet.

Eerdere besluitvorming

- Transformatieplan Sociaal Domein “We zijn ervan en doen het samen” in mei 2020 (besluitnummer 2020-15971)
- Principebesluit transitie GR Sociaal in de Drechtsteden in december 2020
- Bestuurlijke reflectie namens Zwijndrecht op de hoofdlijnennotitie “De contouren van een vernieuwde samenwerking in het Sociaal Domein Drechtsteden” (besluitnummer 2021-0044997)
- Concepttekst wijziging GR Drechtsteden naar GR Sociaal (besluitnummer 2021-0068771)
- Kadernota 2022 in juli 2021

Eerdere besluitvorming

Concepttekst wijziging GR Drechtsteden naar GR Sociaal - Raadsvoorstel

Bestuurlijke reactie namens Zwijndrecht op de hoofdlijnennotitie "De contouren van een vernieuwde samenwerking in het Sociaal Domein Drechtsteden" - Raadsvoorstel

Principebesluit toekomstige samenwerking Drechtsteden gemeenten - Raadsvoorstel

Kadernota 2022 - Raadsvoorstel

Beoogd effect

Met de inzet van extra strategische en financieel bedrijfsmatige capaciteit beogen we:

- Verder uitvoering te geven aan het transformatieplan Sociaal Domein en de ambities en doelstellingen hieruit te behalen in de komende jaren;
- Aan de tekentafel te zitten (mee ontwikkelen, meebepalen, sturen) in de regio met als doel onze lokale ambities en doelstellingen te behalen door middel van regionale samenwerking;
- Goede beleidsvoorstellen te maken die passen bij de lokale behoeften;
- In de nieuwe samenwerking de Zwijndrechtse bestuurder(s) in het AB en DB, het college en de raad van gedegen inhoudelijk en financieel advies te kunnen voorzien.

Belangrijkste beoogde effect is dat we met de inzet van extra capaciteit ons doel om inwoners de zorg en ondersteuning te bieden die zij nodig hebben en naast hen te staan kunnen realiseren.

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

Argumenten

Extra strategische capaciteit is noodzakelijk om het Primaat Lokaal uit te kunnen voeren en de doelstellingen uit het transformatieplan te kunnen behalen.

In de besluitvorming rondom de nieuwe GR Sociaal staat het al beschreven: Bij de omvorming van de huidige GR Drechtsteden naar de nieuwe GR Sociaal is het van belang goed te kijken naar de inzet en capaciteit die nodig is bij zowel gemeenten als de GR Sociaal zelf. Feit dat de kaderstelling weer bij gemeenten komt te liggen betekent dat wij er taken bij krijgen en dat wij moeten investeren in stevig opdrachtgeverschap. Voor zowel gemeenten als de SDD wordt het contact intensiever omdat co-creatie sleutelwoord is.

Voor de uitvoering van het primaat lokaal is structureel extra strategische en financiële capaciteit nodig binnen de ambtelijke organisatie om aan de tekentafel te kunnen blijven zitten (meebepalen, mee ontwikkelen), goede beleidsvoorstellen te kunnen maken die passen bij de lokale behoeften (intensief traject met de ambtelijke organisatie, het college en de raad) en in de nieuwe samenwerking de Zwijndrechtse bestuurder(s) in het Algemeen en Dagelijks Bestuur, het college én de raad van gedegen inhoudelijk en financieel advies te kunnen voorzien.

Kanttekeningen

Zonder investering in de ambtelijke organisatie zullen we de ambities en doelstellingen uit het transformatieplan moeten bijstellen

Met de huidige capaciteit is het niet mogelijk om de eerdergenoemde taken die op ons afkomen goed invulling te geven en regionaal hierin een koplopersrol te blijven vervullen. Niet investeren in de ambtelijke organisatie in de wetenschap dat er veel extra taken bij komen betekent dat we de ambities en doelstellingen uit het transformatieplan (en deels het raadsprogramma) zullen moeten bijstellen. Willen we volwaardig de lokale kaderstelling ter hand kunnen nemen dan is deze investering noodzakelijk en randvoorwaardelijk.

Extern draagvlak

In de gesprekken met onze uitvoeringpartners (VIVERA Sociaal Wijkteam, Diverz, SOJ, Stichting Jeugdteams, Sociale Dienst) vragen we hen te transformeren, door te ontwikkelen en hiervoor ook de benodigde investeringen te plegen (waaronder investeren in voldoende capaciteit en ontwikkelkracht).

In lijn met onze inzet vanuit het transformatieplan “We zijn ervan en doen het samen” vragen de uitvoeringpartners ook van ons diezelfde investering te plegen. We ontwikkelen en transformeren samen.

Duurzaamheid

niet van toepassing

Aanpak/uitvoering/evaluatie

Na besluitvorming in de gemeenteraad wordt bij een positief besluit gestart met de werving van nieuw personeel voor de invulling van de genoemde taken. Bij een negatief besluit wordt inzichtelijk gemaakt

Structurele uitbreiding strategische en financiële capaciteit en terugverdieneffect sociaal domein

wat daarvan de consequenties zijn voor de ambities en doelstellingen uit het transformatieplan, de advisering aan college en raad en onze rol in de regio.

In de komende jaren wordt via de planning en control cyclus gevolgd of het beoogde terugverdieneffect wordt gerealiseerd en wordt hierover verantwoording afgelegd.

Communicatie/publicatie/participatie

Niet van toepassing.

Personeel/organisatie/SCD

Afhankelijk van het besluit van de raad wordt medio november gestart met de werving van nieuw personeel voor de invulling van de genoemde taken.

Financiën

Het gevraagde structurele budget bedraagt € 304.000 met ingang van 2023 en verder. Deze is opgebouwd uit 2 FTE inhoudelijke strategisch capaciteit en 1 FTE financieel bedrijfsmatige capaciteit.